

De Weg

AFLIEVERING 19

Michelle KURZENACKER

Soms moet je gewoon beginnen met lopen. Ook al is niemand je voorgestaan en zijn er nog geen voetafdrukken in het nieuwe en onbewoonde land dat voor je ligt ... Daar stond ik dan, op 31 december 1999 – een dag voor het nieuwe millennium – met een koffier en een matrasje onder mijn arm, op de drempel van een nieuw leven in een vreemd land. Ik was die dag naar Amsterdam gekomen om mijn weg naar eigenheid te zoeken, niet wetend hoe lang deze reis zou duren.

Ik was net afgestudeerd in dans en bewegingswetenschappen en vertrok uit Nederland met een stipendium van het Theaterinstituut Nederland op zak, om als choreograaf mijn kunstenaarschap verder te verdiepen.

In het begin voelde ik me eenzaam en wist ik niet waar te beginnen. Ik sprak geen woord Nederlands. Gelukkig kon ik, door mijn dagelijkse routine als danser, snel aan sluiting vinden bij mensen op trainingsplekken. Daardoor kreeg ik ook snel toegang tot werkplaatsen voor 'makers', waar ik met artistiek onderzoek in aanraking kwam. Het podium en het publiek waren mijn onderzoeksruimte; ik creëerde performances waaraan de dansers contact maakten met het

publiek. Hiernaee dootrak ik, in navolging van Bertold Brecht, de denkbeeldige Vierde wand tussen het podium en de ruimte van de toeschouwer.

Ik neem jullie mee in de ervaring van een toeschouwer van zo'n performance in 2003:

Ik kijk naar het podium. Mijn stoel voelt lekker warm en comfortabel. Ik heb enige betaald en verwacht een fijne performance van mooie dansers die mij vermaken. Het gordijn van de theaterzaal opent en ik zie in plaats van dansers een muur op het podium met kleine gaten erin. Ik word uitgenodigd om door een van deze gaten de performance te bekijken en moet mijn stoel verlaten, wil ik naar voor mijn geld krijgen. Op het podium voor de muur wordt duidelijk dat er minder gaten dan toeschouwers zijn en ik om mijn plek moet weeten. Ik voel ongemak en ergernis, die minder woorden als ik uiteindelijk door een gatje de performance kan zien die zich achter de muur afspeelt. Wat mooi, denk ik, als de muur begint te bewegen en mij achteruit doet lopen. Ik blijf zo goed als ik kan, verbonden met mijn 'vijlgat' en loop mee. Ik begrijp nu ook waarom de performance Rijkskop heet.

De performanceruimte wordt steeds groter en de publieke ruimte vernauwt zich, totdat we door een deur naar een andere ruimte worden beweged. Ik draai me om en zie mezelf, samen met de andere toeschouwers, op een bedstee om als onderdeel van deze gaande performance gefilmd en geprojecteerd worden. Ik ben onderdeel van wat er op het podium gebeurt. Ik ben ongemerkt van toeschouwer naar medespeler overgegaan. Ik voel me deel van een ge-

meenschappelijke collectieve ervaring en realiseer me mijn passieve insteek en houding als consument aan het begin van deze avond.

Ik denk dat de opzet van deze performance mijn werkwijze als docent, therapeut en begeleidingskundige tot en met vandaag kenmerkt. Ik haal letterlijk de toeschouwers of mensen die zich als toeschouwers gedragen van hun stoel en laat hen zich bewust worden van hun zeggenschap en verantwoordelijkheid in het spel op het podium van het leven.

Mijn werkwijze als maker bleef niet onopgemerkt en ik werd gevraagd om de studie Kunst in de samenleving vanuit mijn kunstenaarschap en met mijn onderzoekori op internationaal niveau mee vorm te geven. Dit bracht me langzaam van de vrije spelruimte als kunstenaar naar vergaderinties, conferenties en managementskamers. Daar hielp ik leidinggeveenden en beleidsmakers om persoonlijke ontmoetingen aan te gaan met hun medewerkers of cliënten, om vanuit deze ervaringen het beleid te humaniseren. Na mijn master performance art liet ik me in de begeleidingskunde en psychologie internationaal verder opleiden. Dit jaar kijk ik terug op ruim twintig jaar beroepservaring en naar de voetafdrukken die ik in de wereld van performancekunst, onderwijs, therapie en begeleidingskunde heb achtergelaten. Ook ik ging twintig jaar geleden uit een beschemd nest de wereld in en heb stap voor stap mogen ervaren dat mijn weg zich aandient tijdens het lopen. Iedere voorstap liet mij door deuren gaan waar niemand mij was voorgestaan. 'Life is a dancer and you are the dance', zoals Eckhart Tolle schrijft. ➤

M. Kurzenacker MA is docent en leersupervisor begeleidingskunde bij de Hogeschool Behoudem en vanuit haar praktijk Moveably... te Schiedam.
Website: www.moveably.net. Email: info@moveably.net